

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

โดยที่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นสมบัติล้ำค่าที่ได้มีการสร้างสรรค์ สืบส่งต่อกันมา และสืบทอดในชุมชนจากคนรุ่นหนึ่งมาอีกคนรุ่นหนึ่ง แต่ในปัจจุบันมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมดังกล่าวได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ บางครั้งมีการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไปใช้ในทางที่บิดเบือนหรือไม่เหมาะสม และอาจเป็นเหตุให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเหล่านั้นต้องเสื่อมสูญไปอย่างน่าเสียดาย สมควรจัดให้มีการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้มีความสืบเนื่องและยั่งยืนสืบไป

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

๒.๑ กำหนดนิยามศัพท์ “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” หมายถึง ความรู้ การแสดงออก การประเพณีปฏิบัติ หรือทักษะทางวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านบุคคล เครื่องมือ หรือวัตถุ ซึ่งบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนยอมรับและรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และมีการสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งโดยอาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน (มาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้รับการส่งเสริมและรักษา ดังนี้ วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา, ศิลปะการแสดง, แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล, ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล, งานช่างฝีมือดั้งเดิม, การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว (มาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๖)

๒.๔ กำหนดกระบวนการได้มา องค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การประชุมและองค์ประชุม วาระในการดำรงตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่ง ของคณะกรรมการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มีหน้าที่ กำหนด นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำรายการเบื้องต้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการคัดเลือกเพื่อขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม แก่ไขหรือยกเลิกการขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เป็นต้น (มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๓) โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ (มาตรา ๑๘)

(๒) คณะอนุกรรมการกลั่นกรอง มีหน้าที่ให้ความเห็นทางวิชาการเพื่อประกอบการขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแก่คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓)

(๓) คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมประจำจังหวัด มีหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานครหรือจังหวัด ดำเนินการร่วมกับชุมชนเพื่อ

จัดทำรายการเบื้องต้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พิจารณาและคัดเลือกมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจากรายการเบื้องต้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อเสนอขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมต่อคณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เป็นต้น (มาตรา ๑๔ ถึงมาตรา ๑๗)

๒.๕ กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการกลั่นกรอง คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือกรมส่งเสริมวัฒนธรรม อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (มาตรา ๑๙)

๒.๖ กำหนดให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และมีหน้าที่เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศต่อคณะกรรมการ เสนอมาตรการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวมทั้งแนวทางความร่วมมือระหว่างชุมชนที่มีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมต่อคณะกรรมการ รวบรวมและจัดทำรายการเบื้องต้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศ ประกาศขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ เป็นต้น (มาตรา ๑๘)

๒.๗ กำหนดกระบวนการการขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๒)

๒.๘ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมมีอำนาจสั่งระงับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ขึ้นบัญชีไว้ (มาตรา ๒๔)

๒.๙ กำหนดให้บรรดามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่กระทรวงวัฒนธรรมได้ประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไว้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๕)

๓. บทบัญญัติที่คุ้มครองประชาชน

ไม่มี

คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น การจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น จะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดตัวบทเป็นสำคัญ